

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKY VÝBOR PRE SYSTÉMOVÉ RIZIKÁ

ODPORÚČANIE EURÓPSKEHO VÝBORU PRE SYSTÉMOVÉ RIZIKÁ

z 22. decembra 2011

o makroprudenciálnom mandáte vnútroštátnych orgánov

(ESRB/2011/3)

(2012/C 41/01)

GENERÁLNA RADA EURÓPSKEHO VÝBORU PRE SYSTÉMOVÉ RIZIKÁ,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 2 ods. 2, článok 4 ods. 2 písm. a) a Protokol (č. 25) o vykonávaní spoločných právomocí,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1092/2010 z 24. novembra 2010 o makroprudenciálnom dohľade Európskej únie nad finančným systémom a o zriadení Európskeho výboru pre systémové riziká⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 3 ods. 2 písm. b), d) a f) a články 16 až 18,

so zreteľom na rozhodnutie Európskeho výboru pre systémové riziká ESRB/2011/1 z 20. januára 2011, ktorým sa prijíma rokovací poriadok Európskeho výboru pre systémové riziká⁽²⁾, a najmä na jeho článok 15 ods. 3 písm. e) a články 18 až 20,

keďže:

(1) Správne vymedzený rámec politiky je nevyhnutnou podmienkou na účinný výkon makroprudenciálnej politiky. Zriadením Európskeho výboru pre systémové riziká (ESRB) ako súčasť Európskeho systému finančného dohľadu sa ustanovil rámec makroprudenciálnej politiky na úrovni Európskej únie. Táto politika sa má vykonávať prostredníctvom varovaní a odporúčaní, ktoré je potrebné implementovať.

(2) Keďže zodpovednosť za prijatie opatrení potrebných na udržanie finančnej stability prináleží v prvom rade

vnútroštátnym orgánom, účinnosť makroprudenciálnej politiky v Únii závisí aj od vnútroštátnych rámcov makroprudenciálnej politiky v členských štátoch.

(3) V súčasnosti prebiehajú v niektorých členských štátoch diskusie o legislatívnych návrhoch týkajúcich sa rámcov makroprudenciálneho dohľadu.

(4) Je potrebné poskytnúť usmerňujúce zásady o hlavných prvkoch vnútroštátnych makroprudenciálnych mandátov, usilujúc sa pritom o rovnováhu medzi potrebou zosúladiť vnútroštátne prístupy a pružnosťou pri zohľadňovaní vnútroštátnych zvláštností.

(5) Výslovné stanovenie jasného cieľa by vnútroštátnym makroprudenciálnym orgánom pomohlo prekonať tendenciu k nečinnosti. Makroprudenciálne politiky sa na vnútroštátnej úrovni môžu uplatňovať buď z iniciatívy vnútroštátnych makroprudenciálnych orgánov alebo v nadväznosti na odporúčania alebo varovania ESRB.

(6) V závislosti od vnútroštátnych inštitucionálnych rámcov môže vo všeobecnosti makroprudenciálnu politiku uskutočňovať buď jedna inštitúcia alebo rada zložená z viacerých inštitúcií. Poverená inštitúcia by mala byť v každom prípade vymedzená jednoznačným a transparentným spôsobom.

(7) V bode odôvodnenia 24 nariadenia (EÚ) č. 1092/2010 sa uvádza, že „národné centrálné banky by mali mať v makroprudenciálnom dohľade vedúcu úlohu z dôvodu svojich odborných znalostí a existujúcich zodpovedností v oblasti finančnej stability.“ Tento záver má ešte silnejšiu podporu, ak sú centrálné banky poverené aj mikroprudenciálnym dohľadom.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 331, 15.12.2010, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 58, 24.2.2011, s. 4.

- (8) V závislosti od vnútroštátneho inštitucionálneho rámca môže mať spolupráca medzi orgánmi majúcimi vplyv na finančnú stabilitu rôznu podobu, od koordinácie až po výmenu údajov a informácií.
- (9) ESRB sa bude zaoberať potenciálnym cezhraničným účinkom makroprudenciálnych opatrení, ktoré zamýšľajú prijať vnútroštátne orgány, aby zabezpečil minimálnu mieru koordinácie a aby obmedzil možné negatívne účinky kontaminácie. Na tento účel by mal byť sekretariát ESRB vopred informovaný o významných makroprudenciálnych opatreniach, ktoré navrhujú vnútroštátne orgány, aby o nich mohol rokovať riadiaci výbor ESRB. Ak to riadiaci výbor považuje za vhodné, na navrhované makroprudenciálne opatrenia možno upriamiť pozornosť generálnej rady.
- (10) Úlohy a právomoci makroprudenciálneho orgánu by mali byť jednoznačne vymedzené. Vzhľadom na možný vplyv prebiehajúcej reformy EÚ týkajúcej sa rámca požiadaviek na kapitálovú primeranosť úverových inštitúcií⁽¹⁾, postupy na pridelenie nástrojov makroprudenciálnemu orgánu by mali v rámci zásad príslušného legislatívneho rámca umožniť včasné prispôbenie nástrojov politiky v nadväznosti na inovácie a zmeny vo finančnom systéme a na meniacu sa povahu rizík pre finančnú stabilitu. Makroprudenciálny orgán by mal vopred odôvodniť, prečo potrebuje určité nástroje a mal byť mať právo požiadať o pridelenie týchto nástrojov z vlastnej iniciatívy. Nástrojmi by malo byť možné vplývať jednak na cyklické riziká, akými sú neudržateľné úrovne pákového efektu, nesúladu splatnosti a rastu úverov a jednak na štruktúry trhu. Záväzné a nezáväzné nástroje by sa mohli inštitucionálne oddeliť.
- (11) Transparentnosť prispieva k lepšiemu pochopeniu makroprudenciálnych politík zo strany finančného sektora a širokej verejnosti a je nevyhnutným predpokladom zodpovednosti vo vzťahu k zákonodarcovi, ktorý zastupuje širšie obyvateľstvo. Vzhľadom na to, že je ťažké kvantifikovať konečný cieľ makroprudenciálnej politiky, zodpovednosť možno vyjadriť v zmysle dosahovania bezprostredných cieľov alebo verejného vysvetľovania dôvodov, ktoré viedli k použitiu makroprudenciálnych nástrojov.
- (12) Na tvorcov makroprudenciálnej politiky môže byť vyvíjaný tlak, aby neprijímali prísnejšie opatrenia v čase

expanzie, alebo aby ich neuvolňovali v čase následného poklesu. Makroprudenciálne orgány by sa mali voči vonkajším tlakom obrátiť nezávislosťou, aby ochránili dôveryhodnosť svojej politiky. Centrálné banky, ktorým bol zverený makroprudenciálny mandát, by mali byť nezávislé v zmysle článku 130 zmluvy.

- (13) Toto odporúčanie sa nedotýka mandátov centrálnych bánk v Únii týkajúcich sa menovej politiky a úloh zverených ESRB.
- (14) Odporúčania ESRB sa uverejňujú po tom, čo bola Rada Európskej únie oboznámená so zámerom generálnej rady uverejniť ich a umožnilo sa jej reagovať,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

ODDIEL 1

ODPORÚČANIA

Odporúčanie A – cieľ

Členským štátom sa odporúča, aby:

1. konkrétne stanovili, že konečným cieľom makroprudenciálnej politiky je prispieť k ochrane stability finančného systému ako celku okrem iného posilňovaním odolnosti finančného systému a obmedzovaním nárastu systémových rizík, a tým zabezpečiť, že finančný sektor bude v udržateľnej miere prispievať k hospodárskemu rastu;
2. zabezpečili možnosť uskutočňovať makroprudenciálnu politiku na vnútroštátnej úrovni z iniciatívy vnútroštátnych makroprudenciálnych orgánov alebo v nadväznosti na odporúčania alebo varovania ESRB.

Odporúčanie B – inštitucionálne opatrenia

Členským štátom sa odporúča, aby:

1. vnútroštátnym právnym predpisom ustanovili orgán poverený výkonom makroprudenciálnej politiky, ktorým vo všeobecnosti môže byť jedna inštitúcia alebo rada zložená z orgánov, ktorých činnosti majú zásadný vplyv na finančnú stabilitu. Vo vnútroštátnom právnom predpise by sa mal bližšie upraviť proces rozhodovania riadiacej zložky makroprudenciálneho orgánu;
2. v prípade, že je makroprudenciálnym orgánom len jediná inštitúcia, zaviedli mechanizmus spolupráce medzi všetkými orgánmi, ktorých činnosť má zásadný vplyv na finančnú stabilitu, bez toho, aby boli dotknuté ich príslušné mandáty;

⁽¹⁾ Návrh Komisie na vydanie smernice Európskeho parlamentu a Rady o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a o prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/87/ES zo 16. decembra 2002 o doplnkovom dohľade nad úverovými inštitúciami, poisťovňami a investičnými spoločnosťami vo finančnom konglomeráte [KOM(2011) 453 v konečnom znení] a návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti [KOM(2011) 452 v konečnom znení].

3. zabezpečili vedúcu úlohu centrálnej banky pri uskutočňovaní makroprudenciálnej politiky, a že makroprudenciálna politika nebude narušovať jej nezávislosť v súlade s článkom 130 zmluvy;
4. udelili makroprudenciálnym orgánom mandát aj na cezhraničnú spoluprácu a výmenu informácií, najmä informovaním ESRB o krokoch podniknutých na vnútroštátnej úrovni s cieľom reagovať na systémové riziká.

Odporúčanie C – úlohy, právomoci, nástroje

Členským štátom sa odporúča, aby:

1. prinajmenšom zverili makroprudenciálnemu orgánu úlohu identifikovať, sledovať a posudzovať riziká, ktoré hrozia finančnej stabilite a úlohu implementovať politiky na dosiahnutie svojho cieľa prostredníctvom prechádzania týmito rizikám a ich zmierňovania;
2. zabezpečili, že makroprudenciálny orgán bude mať právomoc včas vyžadovať a získavať vnútroštátne údaje a informácie, ktoré sú relevantné pre výkon jeho úloh, vrátane informácií od orgánov poverených mikroprudenciálnym dohľadom, orgánov dohľadu nad trhom cenných papierov a informácií zo zdrojov mimo regulačnej sféry, ako aj informácií, ktoré sa týkajú konkrétnych inštitúcií, a to na základe odôvodnenej žiadosti a za podmienky, že boli prijaté primerané opatrenia na zabezpečenie ich dôveryhodnosti. Na základe rovnakých zásad by mal makroprudenciálny orgán zdieľať s mikroprudenciálnymi orgánmi údaje a informácie, ktoré sú relevantné pre výkon ich úloh;
3. makroprudenciálnemu orgánu zverili právomoc určiť a/alebo vyvinúť formy dohľadu na účely identifikácie finančných inštitúcií a štruktúr, ktoré majú systémový význam pre príslušný členský štát, a to v spolupráci alebo spoločne s orgánmi poverenými mikroprudenciálnym dohľadom a orgánmi dohľadu nad trhom cenných papierov, a právomoc určiť alebo odporučiť rozsah vnútroštátnej regulácie;
4. zabezpečili, aby makroprudenciálny orgán disponoval vhodnými nástrojmi na dosiahnutie svojich cieľov. Ak je to potrebné, na pridelenie nástrojov makroprudenciálnym orgánom by sa mali stanoviť jednoznačné a rýchle postupy.

Odporúčanie D – transparentnosť a zodpovednosť

Členským štátom sa odporúča:

1. zabezpečiť, aby boli rozhodnutia v oblasti makroprudenciálnej politiky a ich odôvodnenia uverejňované včas, pokiaľ to nepredstavuje riziko pre finančnú stabilitu, a aby makroprudenciálne orgány stanovovali a uverejňovali stratégie makroprudenciálnej politiky;

2. zveriť makroprudenciálnemu orgánu právomoc uskutočňovať verejné a súkromné vyhlásenia o systémovom riziku;
3. zabezpečiť, aby mal makroprudenciálny orgán konečnú zodpovednosť voči vnútroštátnemu parlamentu;
4. zabezpečiť makroprudenciálnemu orgánu a jeho zamestnancom právnu ochranu v situáciách, keď konajú dobromyseľne.

Odporúčanie E – nezávislosť

Členským štátom sa odporúča zabezpečiť, aby:

1. bol makroprudenciálny orgán pri sledovaní svojho cieľa prinajmenšom prevádzkovo nezávislý, najmä od politických subjektov a od finančného sektora;
2. organizačné a finančné opatrenia neohrozovali výkon makroprudenciálnej politiky.

ODDIEL 2

IMPLEMENTÁCIA

1. Výklad pojmov

Pojmy použité v tomto odporúčaní majú nasledujúci význam:

„finančnými inštitúciami“ sa rozumejú finančné inštitúcie ako sú vymedzené v nariadení (EÚ) č. 1092/2010,

„finančným systémom“ sa rozumie finančný systém ako je vymedzený v nariadení (EÚ) č. 1092/2010.

2. Kritériá implementácie

1. Na implementáciu tohto odporúčania sa uplatňujú nasledujúce kritériá:
  - a) Odporúčané opatrenia by mali byť prijaté vo forme vnútroštátnych právnych predpisov;
  - b) Treba sa vyhnúť regulačnej arbitráži;
  - c) Pri implementácii treba brať náležitý ohľad na zásadu proporcionality v súvislosti s rôznym systémovým významom finančných inštitúcií a rôznymi inštitucionálnymi systémami a brať do úvahy cieľ a obsah každého odporúčania;
  - d) Na účely odporúčania A:
    - i) môžu byť bezprostredné ciele politiky určené ako prevádzkové špecifikácie konečného cieľa;

- ii) by mala makroprudenciálna politika umožniť konať aj v prípade opatrení, ktoré majú makroprudenciálny význam.
2. Od adresátov tohto odporúčania sa vyžaduje, aby ESRB a Rade oznámili kroky prijaté v nadväznosti na toto odporúčanie, alebo aby primerane odôvodnili svoju nečinnosť. Správy by mali prinajmenšom obsahovať:
- a) informácie o podstate podniknutých krokov a ich časovom rozvrhu;
- b) hodnotenie účinnosti podniknutých krokov z pohľadu cieľov tohto odporúčania;
- c) podrobné odôvodnenie každej nečinnosti ale odklonu od tohto odporúčania, vrátane každého omeškania.
- 3. Lehoty na uskutočnenie nadväzujúcich krokov**
1. Od adresátov tohto odporúčania sa vyžaduje, aby v súlade s nasledujúcimi odsekmi oznámili ESRB a Rade kroky prijaté v nadväznosti na toto odporúčanie, alebo aby primerane odôvodnili svoju nečinnosť.
2. Do 30. júna 2012 adresáti tohto odporúčania predložia ESRB priebežnú správu, ktorá bude obsahovať prinajmenšom tieto aspekty: a) záver o tom, či bol makroprudenciálny mandát implementovaný alebo či sa jeho implementácia plánuje; b) skúmanie právneho základu na implementáciu tohto odporúčania; c) predvídané inštitucionálne formovanie makroprudenciálneho orgánu a plánované inštitucionálne zmeny; d) hodnotenie, či sú alebo budú jednotlivé uvedené odporúčania obsiahnuté vo vnútroštátnych opatreniach o makroprudenciálnom mandáte a primerané vysvetlenia v prípade, že tomu tak nie je. ESRB môže adresátov tohto odporúčania oboznámiť so svojimi názormi na priebežnú správu.
3. Do 30. júna 2013 adresáti tohto odporúčania predložia ESRB a Rade záverečnú správu. Odporúčané opatrenia by mali nadobudnúť účinnosť najneskôr 1. júla 2013.
4. Generálna rada môže predĺžiť lehotu podľa odsekov 2 a 3, ak je na splnenie jedného alebo viacerých odporúčaní potrebné iniciovať prijatie právnych predpisov.
- 4. Monitorovanie a hodnotenie**
1. Sekretariát ESRB:
- a) pomáha adresátom tohto odporúčania vrátane podpory koordinovaného predkladania správ, poskytovania príslušných formulárov a v prípade potreby uvádzania podrobností o spôsoboch a časovom rozvrhu krokov, ktoré treba uskutočniť v nadväznosti na odporúčania;
- b) overuje, či adresáti podnikli kroky v nadväznosti na odporúčania, vrátane poskytovania pomoci na ich žiadosť, a prostredníctvom riadiaceho výboru podáva generálnej rade správy o podniknutých krokoch do dvoch mesiacov od uplynutia lehoty na ich uskutočnenie.
2. Generálna rada hodnotí podniknuté kroky a odôvodnenia oznámené adresátmi tohto odporúčania a v relevantných prípadoch rozhoduje o tom, že toho odporúčanie nebolo zohľadnené a jeho adresáti neodôvodnili dostatočne svoju nečinnosť.

Vo Frankfurt nad Mohanom 22. decembra 2011

Predseda ESRB
Mario DRAGHI